

— מוקמינן [מעמידין] אפוטרופוס, דאמרי נהרדעי: ככולהו נזקין ומעמידין אפוטרופוס, לבר מנמצאת שדה שאינה שלו, דאחזוקי סהדי בשקרי לא מחזקינן! [נתבאר על פי הר"ן כתובות נט. מדפי הר"ף].

שדה שאינה שלו [של אביהם], שכיון שהעדים מעידים (24) שגזולה היא בידו, מוציאים אותה, ואין מעמידים אפוטרופוס שישתדל למצוא עדים להכחיש את העדים האלו, דכיון שהם מעידים עכשיו שהיא גזולה, אחזוקי סהדי בשקרי [להחזיק עדים בשקר] לא מחזקינן!

מתניתין:

המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובת אשה שעדיין לא גירשה, רבי אליעזר אומר: כיון שדין האשה לגבות כתובתה אף מן ההקדש [שהרי נכסיו נשתעברו לה], על כן: כשיגרשנה ידור (25) הנאה מן האשה, כדי

אמר רב אשי: הילכך, אודקוקי לנכסי יתומים קטנים לא מזדקקינן, דהא אמר רבא הלכתא אין נזקין!

ואי מזדקקינן [וכשמזדקקים] — כגון שחייב מודה, או שמתה ומית בשמתיה, או שאמר "תנו" בין בשדה זו בין בשדה סתם

כתב שחייב מודה מדובר דווקא שהעדים העידו בבית דין כבר בחיי האב שהוא הודה, אבל לאחר מיתה אינם יכולים להעיד משום שאין מעידים על הקטן.

אך הביא השפת אמת שהסמ"ע כתב שכשחייב מודה זה כמו צוואה, ובצוואה דעת הרמ"א שמקבלים עדות על קטנים, ואולי זוהי גם כוונת התוספות.

25. הקשו התוספות, מדוע הבעל נודר הנאה, והרי האשה היא זו שגובה מההקדש ואם כן, ראוי לקנוס אותה שהיא תדור הנאה מהבעל? ותירצו התוספות, שהיות והוא המגרש אותו ראוי לקנוס.

והגרא"מ הורוביץ תירץ, שאת האשה לא שייך להדיר כי הרי האשה מתגרשת בעל כרחה, ותוכל האשה לומר שאינה יודעת אם הבעל גירש אותה בהערמה או לא.

ולכן תיקנו שהבעל ידור הנאה והיות שהגט תלוי בו הרי הוא תמיד יודע אם מגרש באמת או לשם הערמה.

ובעולת שלמה תירץ, שכאשר גובים מהלוה עצמו זה מפני שהוא חייב, ובזה גם כשנתן צררי החוב עדיין קיים רק שיכול הלוה לומר שיגבו את הצררי עבור החוב, וכיון שהחוב ודאי והצררי ספק אין הלוה יכול להפטר בחשש צררי ולכן גובים מהלוה שלא בפניו, ורק ביתומים מועיל חשש צררי לפטור אותם כיון שכל חיובם הוא מחמת שעבוד נכסים, ואם נתן הלוה צררי שוב בטל שעבוד הנכסים.

24. וביארו התוספות, שאף על פי שלא מקבלים עדות על קטנים משום שאין מקבלים עדות שלא בפני בעל דין, מכל מקום אפשר לקבל כאן עדים שאביו של הקטן גזל את השדה כיון שהדבר ברור בלי ספק ותחילת התביעה היא על האב ולא על הקטן.

ובחייב מודה, שמבואר בגמרא שגובים מהיתומים, מבארים התוספות, שאפשר לקבל אפילו אחרי מיתת האב את העדים שמעידים שהאב הודה, כיון שזה דבר ברור בלי ספק ומקבלים עדות על הקטנים.

אך השפת אמת הביא שהטור בשם הרא"ש